

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer **103584_1/62.BT1082**

Betreft zaak: **Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 41, eerste en tweede lid van de Elektriciteitswet 1998.**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Leeswijzer.....	4
3	Beoordelingskader van de Raad	7
3.1	Uitspraak CBb 29 juni 2010	7
3.2	Interpretatie van de Raad van de uitspraak van het CBb	10
4	Aangebrachte wijzigingen in de reguleringssystematiek.....	11
4.1	Wijziging; meerkosten HS-netten als gevolg van beheeroverdracht	11
4.1.1	Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2	15
	Correctie begininkomsten als gevolg van beheeroverdracht.....	15
4.1.2	Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2.1.....	16
4.1.3	Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2.2	20
4.2	Wijziging; indirecte operationele kosten HS-netten.....	24
4.2.1	Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.3.....	25
4.2.2	Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 2.3.....	33
4.2.3	Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 5.2.....	34
4.2.4	Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 5.3.....	34
4.2.5	Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, hoofdstuk 7	35
5	Procedure	36
6	Dictum	38

Bijlage A: Besluit van 26 september 2008

Bijlage B: Reactie op zienswijzen van belanghebbenden

1 Inleiding

1. Met dit besluit, en bijbehorende bijlagen, geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 41, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) en de rechterlijke uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) van 29 juni 2010¹. Op grond van deze uitspraak en de wettelijke bepalingen moet de Raad de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: *x*-factor) en de methode tot vaststelling van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina²) hernieuwd vaststellen voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT).
2. Ingevolge artikel X van de Wet van 23 november 2006 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet in verband met nadere regels omtrent onafhankelijk netbeheer (hierna: Won) is de looptijd van het besluit³ dat de Raad op 5 september 2006 heeft vastgesteld van rechtswege beperkt tot het jaar 2007 (hierna: derde reguleringsperiode). De Raad stelt het onderhavige besluit vast voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 (hierna: vierde reguleringsperiode).
3. Dit besluit is van toepassing op de netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet, TenneT.

¹ Uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 met kenmerk: LJN: BM9471 (hierna: uitspraak van 29 juni 2010). Bij deze uitspraak is het besluit van 26 september 2008 met kenmerk 102615/122 (hierna: besluit van 26 september 2008) vernietigd.

² De rekenvolumina representeren de afzet die van een netbeheerder te verwachten is.

³ Besluit tot vaststelling van de *x*-factor en de rekenvolumina van 5 september 2006 met kenmerk 102135/46, www.energiekamer.nl (hierna: besluit van 5 september 2006).

2 Leeswijzer

Inleiding

4. De Raad merkt allereerst op dat, omdat het CBb het besluit van 26 september 2008 in zijn geheel heeft vernietigd, de Raad voor de vierde reguleringsperiode opnieuw een integraal methodebesluit dient vast te stellen, met inachtneming van de uitspraak. De Raad is van mening dat niet het gehele besluit hoeft te worden gewijzigd. Er kan worden volstaan met het aanpassen van de onderdelen die door het CBb in zijn uitspraak van 29 juni 2010 onrechtmatig heeft bevonden (zie hoofdstuk 3). De Raad handelt dan ook op deze wijze.

5. De Raad heeft het besluit als volgt vormgegeven. In dit besluit zal worden aangegeven welke delen van het vernietigde besluit van 26 september 2008 worden vervangen door nieuwe teksten en op welke wijze. De Raad kiest voor deze wijze opdat het besluit goed leesbaar is en dat steeds duidelijk is welke onderdelen de Raad heeft gewijzigd ten opzichte van het besluit van 26 september 2008. De Raad voegt in Bijlage A het besluit van 26 september 2008 in zonder daar wijzigingen in te hebben aangebracht, behoudens het doorhalen van de te vervangen paragrafen. Deze paragrafen dienen dus als vervallen beschouwd te worden. De Raad merkt hierbij wel op dat hij niet alle teksten en/of onderdelen van de te vervangen paragrafen heeft gewijzigd. Bijvoorbeeld zijn enkele nieuwe randnummers gelijkloidend aan degene die zijn vastgesteld bij het besluit van 26 september 2008. Voor de leesbaarheid van onderhavig besluit heeft de Raad ervoor gekozen deze randnummers hier op te nemen.

6. Het volledige besluit bestaat dus uit de gewijzigde teksten in onderhavig besluit in combinatie met het in Bijlage A gevoegde besluit van 26 september 2008 en daarbij behorende bijlagen, alsmede Bijlage B met de reactie van de Raad op de zienswijzen van belanghebbenden op het ontwerpbesluit van 8 april 2011.⁴ In Bijlage A worden de paragrafen 8.3.2 en 8.3.3 vervangen door de in onderhavig besluit vastgestelde paragrafen. De reactie van de zienswijzen 30, 31 en 38 van Bijlage 3 van het besluit van 26 september 2008 is door onderhavig besluit achterhaald. Voorts vervangt de Raad enkele formules in de bijlage met rekenkundige formules bij Bijlage A door nieuwe formules. Voor het overige besluit de Raad conform het besluit van 26 september 2008.

⁴ Ontwerpbesluit van 8 april 2011 met kenmerk 103584_1/36, www.energiekamer.nl (hierna: ontwerpbesluit van 8 april 2011).

7. De Raad merkt, wellicht ten overvloede, op dat waar in Bijlage A bijvoorbeeld wordt gesproken over de meest recente gegevens, vanzelfsprekend bedoeld wordt de gegevens die ten tijde van het nemen van het besluit van 26 september 2008 gebruikt zijn. Ook andere termen in Bijlage A moeten in de context van 2008 worden gelezen. Bijvoorbeeld als er gesproken wordt over 'de vorige reguleringsperiode', dan wordt daar uitsluitend de derde reguleringsperiode mee bedoeld. Bijlage A dient dus te worden gelezen als ware het 26 september 2008.

Opbouw van het besluit

8. Met dit besluit, en bijbehorende bijlagen, stelt de Raad een methode tot vaststelling van de x -factor en een methode tot vaststelling van de rekenvolumina voor TenneT vast (hierna: methodebesluit). De Raad bouwt in belangrijke mate voort op de eerder genomen besluiten⁵, de daarbij gevolgde procedures en de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010.
9. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. In de hoofdstukken 1 tot en met 3 beschrijft de Raad het specifieke kader dat hij na de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 hanteert voor dit besluit in aanvulling op het reeds bestaande kader. Dit kader is van belang om de uiteindelijke keuzes van de Raad bij de totstandkoming van de methode tot vaststelling van de x -factor en van de rekenvolumina te motiveren. In hoofdstuk 4 geeft de Raad een beschrijving van de wijzigingen die hij heeft aangebracht in de methode naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010. Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de procedure die de Raad gevolgd heeft bij de totstandkoming van dit besluit. De Raad eindigt het besluit met zijn dictum (hoofdstuk 6).

⁵ Besluit tot vaststelling van de methode van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ingevolge artikel 41, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 met kenmerk 101155/44. (hierna: besluit van 23 september 2003), besluit tot vaststelling van de methode van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ingevolge artikel 41, eerste en tweede lid van de Elektriciteitswet 1998 voor de jaren 2007 tot en met 2010 met kenmerk 102135/46 (hierna: besluit van 27 juni 2006). Voor de eerste reguleringsperiode zijn alleen besluiten tot vaststelling van de x -factor per netbeheerder genomen: besluit van 15 oktober 2001 met kenmerk 100114/26. Deze besluiten zijn gepubliceerd op de internetpagina van de Energiekamer, www.energiekamer.nl.

10. De Raad heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. Deze bijlagen zijn onderdeel van onderhavig besluit. Bijlage A bevat het besluit van 26 september 2008 en de daarbij behorende bijlagen zoals dat toentertijd is vastgesteld, zie ook de toelichting hierboven. Bijlage B bevat de reactie van de Raad op zienswijzen van belanghebbenden.

Leeswijzer

11. Indien de Raad verwijst naar Bijlage A zal hij dit op de volgende manier doen: 'Bijlage A, onderdeel van de bijlage, paragraaf uit het betreffende onderdeel.' Indien de Raad bijvoorbeeld verwijst naar paragraaf 5.2 van het besluit van 26 september 2008 zal de verwijzing er als volgt uitzien: 'Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 5.2.' Een verwijzing naar paragraaf 4.1 van Bijlage 3 bij het besluit van 26 september 2008 ziet er dus als volgt uit: 'Bijlage A, Bijlage 3, paragraaf 4.1.'
12. Derhalve wordt in verwijzingen bedoeld met:
- Bijlage A: besluit van 26 september 2008 inclusief bijlagen:
 - Methodebesluit: het besluit van 26 september 2008;
 - Bijlage 1: De methoden van de doelmatigheidsfactor en de rekenvolumina in rekenkundige formules;
 - Bijlage 2: De methode voor de bepaling van de WACC; en
 - Bijlage 3: Reactie op zienswijzen van belanghebbenden op het ontwerpbesluit van 28 mei 2008 met kenmerk 102615/108.
- Bijlage B: zienswijzen op ontwerpbesluit van 8 april 2011.
13. Indien de zienswijzen zoals behandeld in Bijlage B hebben geleid tot een wijziging van dit besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit van 8 april 2011, dan heeft de Raad dit uitdrukkelijk aangegeven in onderhavig besluit.

3 Beoordelingskader van de Raad

14. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad welk beoordelingskader hij hanteert, naast het reeds beschreven wettelijk kader in Bijlage A, Methodebesluit, hoofdstuk 4, voor de methoden tot vaststelling van de X-factor en van de rekenvolumina. De Raad behandelt in dit hoofdstuk de vernietiging van het besluit van 26 september 2008 en de interpretatie daarvan door de Raad. Het beoordelingskader dat hieronder wordt beschreven moet worden gezien als een aanvulling op het reeds beschreven beoordelingskader in Bijlage A, Methodebesluit, hoofdstuk 5.
15. In dit hoofdstuk zijn geen wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de zienswijzen op het ontwerpbesluit van 8 april 2011.

3.1 Uitspraak CBb 29 juni 2010

16. Op 29 juni 2010 heeft het CBb uitspraak gedaan over het besluit van 26 september 2008. Het CBb besliste als volgt:

“Het College komt tot de slotsom dat het beroep van TenneT, gelet op hetgeen is geoordeeld in de paragrafen 6.5 en 6.6, gegrond moet worden verklaard en het bestreden besluit moet worden vernietigd. Verweerder zal een nieuw methodebesluit moeten nemen met inachtneming van hetgeen in deze uitspraak is overwogen.”

17. Naast de doelstellingen van de wetgever⁶ en de interpretatie van de Raad is deze uitspraak leidend geweest bij het opstellen door de Raad van onderhavig besluit. De Raad geeft hieronder de belangrijkste overwegingen van het CBb weer, die hebben geleid tot vernietiging van het besluit van 26 september 2008, en hoe hij deze interpreteert (paragraaf 3.2). De overwegingen die hebben geleid tot vernietiging betreffen meerkosten met betrekking tot de overdracht van HS-netten en de vergoeding van indirecte operationele kosten in verband met de overdracht van het beheer van de HS-netten (met uitzondering van TenneT regionaal). In paragraaf 3.2 gaat de Raad in op de wijze waarop hij omgaat met het feit dat het gehele besluit van 26 september 2008 is vernietigd, ondanks dat de overwegingen die daartoe hebben geleid, zich beperken tot slechts voornoemde onderwerpen.

⁶ Zoals verwoord in artikel 41 van de E-wet.

Meerkosten overdracht HS-netten

18. Het eerste punt betreft de vergoeding van de meerkosten met betrekking tot de overdracht van HS-netten. De Raad heeft in het besluit van 26 september 2008 gesteld dat hij de kosten voor de overdracht slechts meeneemt indien deze voor 1 juli 2008 waren gerealiseerd. Het CBb overweegt daarover het volgende:

“6.6 TenneT heeft aangevoerd dat verweerder de vergoeding van meerkosten in verband met de beheeroverdracht van de HS-netten aan TenneT ten onrechte heeft beperkt tot de eenmalige transactiekosten die tot en met 30 juni 2008 zijn gemaakt. Volgens TenneT dienen de integrale meerkosten voor vergoeding in aanmerking te komen en had voor de na 30 juni 2008 gemaakte meerkosten nacalculatie moeten plaatsvinden.

Het College overweegt het volgende.

Het hiervoor reeds genoemde artikel Xa van de Won biedt ook de grondslag om voor de meerkosten – door verweerder gedefinieerd als de kosten met een uniek, eenmalig karakter, gemaakt om de beheeroverdracht te faciliteren – een vergoeding toe te kennen. De in artikel Xa van de Won voorziene correctie heeft betrekking op de tarieven voor 2008. De wetgever is destijds van de veronderstelling uitgegaan dat de beheeroverdracht van de HS-netten voor 2008 gerealiseerd zou zijn, zodat de daarmee gepaard gaande kostenverhogingen voor TenneT en kostenverlagingen voor de betrokken regionale netbeheerders in de tarieven voor 2008 tot uiting konden worden gebracht. Deze veronderstelling is onjuist gebleken. De feitelijke beheeroverdracht van de HS-netten aan TenneT is slechts ten dele voor 2008 gerealiseerd. Gelet op deze situatie heeft verweerder in het bestreden besluit besloten de meerkosten overdracht HS-netten te vergoeden, voor zover deze zijn gerealiseerd tot en met 30 juni 2008. De datum 30 juni 2008 is gekozen, opdat verweerder een redelijke termijn restte om deze kosten mee te nemen in de x-factorbesluiten van de betrokken netbeheerders en de tarieven voor 2009. Het College is van oordeel dat een redelijke toepassing van artikel Xa van de Won meebrengt dat, nu niet in alle gevallen de feitelijke beheeroverdracht van een HS-net aan TenneT reeds voor 2008 is gerealiseerd, de in verband met de overdracht redelijkerwijs gemaakte meerkosten dienen te worden vergoed in het jaar of de jaren na de overdracht. De in het bestreden besluit met het oog op de vaststelling van het x-factorbesluit vastgestelde einddatum (30 juni 2008) is in strijd met die redelijke wetstoepassing. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat in het bestreden besluit ten onrechte is besloten de na 30 juni 2008 gerealiseerde meerkosten overdracht HS-netten buiten beschouwing te laten.”

Indirecte operationele kosten in verband met de overdracht HS-netten

19. Het tweede punt ziet op de klacht van TenneT dat het besluit van 26 september 2008 ten onrechte niet voorziet in een vergoeding voor de door haar te maken indirecte operationele kosten in verband met de overdracht van het beheer van de HS-netten (met uitzondering van TenneT regionaal, hierna: indirecte HS-OPEX). Het CBb overweegt dienaangaande dat:

“6.5 TenneT heeft als eerste aangevoerd dat het bestreden besluit ten onrechte niet voorziet in een vergoeding voor de door haar te maken indirecte operationele kosten in verband met de overdracht van het beheer van de HS-netten (zoals overheadkosten, huisvestingskosten en algemene kantoorkosten).

Het College stelt het volgende voorop.

Ingevolge artikel 41b, eerste lid, onder d, van de Wet worden de totale inkomsten van een netbeheerder in het jaar t door de in deze bepaling neergelegde formule gerelateerd aan de totale inkomsten in het jaar t-1. De totale inkomsten zijn omschreven als de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het betreffende jaar en het vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld. Door de beheeroverdracht van de HS-netten vindt voor de netbeheerders die bij de beheeroverdracht zijn betrokken een wijziging plaats wat betreft de elementen van voornoemde som. Artikel Xa van de Wv 2012 voorziet er in dat de hierdoor voor de betrokken netbeheerders noodzakelijke correctie op de totale inkomsten kan plaatsvinden door een afwijking mogelijk te maken van het in artikel 41b, eerste lid, onder d, van de Wet neergelegde uitgangspunt dat uitsluitend de cpi, de X-factor en de q-factor een wijziging kunnen brengen ten opzichte van de totale inkomsten van het voorgaande jaar (zie ook de in paragraaf 2.1 weergegeven toelichting op deze bepaling).

Het College stelt vast dat in het bestreden besluit niet is voorzien in een vergoeding van de indirecte operationele kosten van TenneT in verband met de overdracht van het beheer van de HS-netten (met uitzondering van de kosten van TenneT regionaal), omdat niet bekend is op welke termijn deze indirecte operationele kosten zich zullen voordoen en wat de omvang daarvan zal zijn. Daarbij is opgemerkt dat verweerder niet vooruitloopt op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van netbeheerders die een kostenverhogend of -verlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen. Ook is opgemerkt dat, indien dergelijke kosten door TenneT worden gemaakt, vergoeding daarvan in de vijfde reguleringsperiode zal plaatsvinden.

Het College overweegt allereerst dat verweerder met zijn uitgangspunt om niet vooruit te lopen op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of -verlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen, niet treedt buiten de grenzen van de hem toekomende beoordelingsruimte. Anders dan verweerder is het College evenwel van oordeel dat dit uitgangspunt niet meebrengt dat terecht niet is voorzien in een vergoeding van de indirecte operationele kosten.

Op de eerste plaats was hier ten tijde van het bestreden besluit sprake van een in wetgeving vastgelegde ontwikkeling die voor TenneT een kostenverhogend effect heeft.

Het op 16 januari 2007 in werking getreden artikel VIa van de Wou brengt immers mee dat, anders dan voorheen, het beheer van de HS-netten geschiedt door TenneT. Artikel Xa van de Wou maakt, zoals uit het voorgaande blijkt, mogelijk dat de totale inkomsten van TenneT worden gecorrigeerd in verband met de beheeroverdracht van de HS-netten aan TenneT.

Op de tweede plaats is de richting van het financiële effect van de beheerwijziging als gevolg van de overdracht van de HS-netten ook voor de indirecte operationele kosten ondubbelzinnig vast te stellen. Weliswaar was ten tijde van het bestreden besluit de omvang van die kosten niet duidelijk, maar wel stond genoegzaam vast dat de beheerwijziging voor TenneT een stijging van die kosten betekende. Verweerder had die kosten mede op basis van de gegevens van de vier regionale netbeheerders met HS-netten kunnen schatten, waarbij zonodig een correctie vanwege synergievoordelen had kunnen worden toegepast. Voor zover nodig had verweerder tevens kunnen besluiten tot nacalculatie van de te schatten gegevens.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat verweerder in het bestreden besluit bij de toepassing van artikel Xa van de Wou ten onrechte de indirecte operationele kosten van de HS-netten buiten beschouwing heeft gelaten.”

3.2 Interpretatie van de Raad van de uitspraak van het CBb

20. In onderstaande paragraaf zal de Raad ingaan op de uitspraak van 29 juni 2010 en op welke wijze hij deze interpreteert. De Raad beperkt zich in deze paragraaf tot de algemene reikwijdte van het besluit. De interpretatie van de overige onderdelen (meerkosten overdracht HS-netten en indirecte HS-OPEX) zullen worden besproken in hoofdstuk 4.

Reikwijdte van een nieuw besluit

21. Het CBb heeft op 29 juni 2010 het besluit van 26 september 2008 vernietigd. De Raad dient daarom voor de vierde reguleringsperiode opnieuw een methodebesluit vast te stellen, met inachtneming van de uitspraak van 29 juni 2010. De Raad constateert daarbij dat het CBb de methode in overwegende mate rechtmatig heeft geoordeeld. De keuzes van de Raad die het CBb onrechtmatig heeft geoordeeld betreffen enkele op zichzelf staande elementen van de methode, die beperkte impact op de reguleringssystematiek hebben. Gelet hierop beperkt de Raad zich tot het herstel van deze punten, en besluit hij voor het overige conform het vernietigde besluit.

4 Aangebrachte wijzigingen in de reguleringssystematiek

22. Zoals de Raad reeds heeft aangegeven in paragraaf 3.2 zal hij enkele onderdelen van het besluit van 26 september 2008 wijzigen. Hieronder wordt aangegeven in welke paragrafen de diverse wijzigingen aan bod komen.
23. De eerste wijziging betreft de periode waarover meerkosten worden vergoed. Deze wijziging komt in paragraaf 4.1 aan de orde. Naar aanleiding van zienswijzen 2 en 3 in Bijlage B bij onderhavig besluit, heeft de Raad in deze paragraaf verduidelijkt hoe hij omgaat met (vermeende) meerkosten die ver na overdracht van het desbetreffende net zijn gemaakt en een passage over de wijze waarop de Raad toetst of kosten kwalificeren als meerkosten verplaatst naar het α -factorbesluit.
24. De tweede wijziging betreft de vergoeding van de indirecte HS-OPEX. Deze wijziging komt in paragraaf 4.2 aan de orde.
25. Ten overvloede merkt de Raad op dat hij geen wijzigingen heeft aangebracht naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 27 april 2011 inzake de (gewijzigde) beslissing op bezwaar tegen het tariefbesluit 2007.⁷ Bij deze uitspraak heeft het CBb de beslissing op bezwaar vernietigd⁸, waardoor het besluit in primo van 31 januari 2007 herleeft.⁹ In onderhavig besluit verwijst de Raad naar het besluit van 31 januari 2007 bij de bepaling van de begininkomsten op basis van de totale inkomsten uit dat besluit, gecorrigeerd voor de nacalculaties in het betreffende jaar.¹⁰ De totale inkomsten en nacalculaties waren geen onderwerp van geschil bij bovengenoemde uitspraak. Ook voor de methode tot vaststelling van de rekenvolumina heeft de uitspraak geen gevolgen.¹¹

4.1 Wijziging; meerkosten HS-netten als gevolg van beheeroverdracht

⁷ LJN: BQ3069

⁸ Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot wijziging van de beslissing op bezwaar van 6 november 2008, met kenmerk 102699_1/37, tot vaststelling van de maximumtarieven voor TenneT TSO B.V. voor het jaar 2007 voor het transport op het extra hoogspanningsnetwerk (220/380 kV), voor het verrichten van systeemdiensten en voor de regeling uitgespaarde netverliezen, met kenmerk 102699_1/44.

⁹ Besluit tot vaststelling van de maximum tarieven voor TenneT TSO B.V. voor het jaar 2007 voor het transport op het extra hoogspanningsnetwerk (220 / 380 kV), voor het verrichten van systeemdiensten en voor de regeling uitgespaarde netverliezen, met kenmerk 102323-13.

¹⁰ Zie Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.1.3.

¹¹ Zie Bijlage, A, Methodebesluit, hoofdstuk 9.

26. Het CBb heeft geoordeeld, zie paragraaf 3.1, dat de Raad geen redelijke toepassing heeft gegeven aan artikel Xa van de Wv 2006 door de vergoeding voor meerkosten te beperken tot meerkosten die zijn gemaakt tot en met 30 juni 2008. Het CBb legt daaraan ten grondslag dat op die datum nog niet het beheer van alle netten feitelijk was overgedragen, in afwijking van de verwachting van de wetgever. De Raad interpreteert de uitspraak als volgt. De periode waarover vergoeding van meerkosten plaatsvindt is gerelateerd aan het moment van feitelijke overdracht van het beheer van de HS-netten. Nu het beheer van de HS-netten feitelijk niet voor 1 januari 2008 is overgedragen, zoals de wetgever veronderstelde, dient de Raad een andere periode in acht te nemen.
27. De Raad hanteert dus het uitgangspunt dat het redelijk is dat meerkosten worden vergoed tot aan een moment dat een sterke relatie heeft met het feitelijke overdrachtmoment. De Raad baseert dit uitgangspunt op het oordeel van het CBb: *“Het College is van oordeel dat een redelijke toepassing van artikel Xa van de Wv 2006 meebrengt dat, nu niet in alle gevallen de feitelijke beheeroverdracht van een HS-net aan TenneT reeds voor 2008 is gerealiseerd, de in verband met de overdracht redelijkerwijs gemaakte meerkosten dienen te worden vergoed in het jaar of de jaren na de overdracht.”* De Raad concludeert hier uit dat het CBb een relatie ziet tussen een redelijke termijn van vergoeding enerzijds en de feitelijke overdrachtmomenten anderzijds. Hieruit volgt naar mening van de Raad dat het einde van de periode waarover meerkosten voor vergoeding in aanmerking komen, gerelateerd is aan de datum van feitelijke beheeroverdracht.
28. De Raad relateert de vergoeding voor de kosten voor de HS overdracht daarom aan de datum van feitelijke beheersoverdracht, welke tevens na 1 januari 2008 kan hebben plaatsgevonden.¹² De Raad overweegt hierbij dat direct betrokkenen bij de overdracht van een HS-net op het moment van feitelijke overdracht volledig zicht dienen te hebben op de tot dan toe gemaakte meerkosten alsmede op de nog te maken meerkosten in verband met het overgedragen HS-net.

¹² In de Expertgroep Kostenaspecten HS-netten van 5 november 2009 hebben netbeheerders aangegeven tot wanneer het feitelijke beheer van de overgedragen HS-netten is uitgevoerd. Dit betreft 1 januari 2008 voor DNWB, 1 november 2008 voor Enexis en 1 juni 2009 voor Liander (exclusief Randmeren). TenneT herkent deze weegave.

Uit het oogpunt van doelmatig handelen acht de Raad het namelijk redelijk om te veronderstellen dat aan een transitie zoals de overdracht van HS-netten een plan en begroting ten grondslag liggen en kosten geen onvoorziene factor mogen zijn. Tevens acht de Raad het gelet op het karakter van transactiekosten, redelijk dat de periode waarin meerkosten voor het overdragen van het HS-net worden gemaakt, althans in substantiële mate, beperkt is tot enkele maanden na de feitelijke overdracht van HS-netten. Naarmate de kosten verder na de datum van overdracht worden gemaakt zal de Raad indringender toetsen of daadwerkelijk sprake is van meerkosten. Hieruit vloeit ook voort, met de (laatste) feitelijke overdracht van HS-netten van Liander aan TenneT per 1 juni 2009, dat meerkosten ten behoeve van de HS-overdracht zich in ieder geval niet zullen uitstrekken tot 2011 of later.¹³ De Raad acht het begrenzen van de periode waarover vergoeding plaatsvindt ook vanuit het perspectief van de afnemer van belang, omdat daardoor duidelijkheid ontstaat over de gevolgen van de overdracht van de HS-netten voor de tarieven.

29. Wellicht ten overvloede merkt de Raad hierbij op dat kosten in verband met CBL-contracten hierbij geen rol spelen. TenneT heeft in de toelichting op het tarievenvoorstel 2010 aangegeven geen meerkosten in verband met CBL's op te voeren¹⁴. De Raad gaat ervan uit dat TenneT ook in de toekomst dergelijke kosten niet als meerkosten zal opvoeren, gelet op het verzoek van de Minister¹⁵ om deze kosten niet ten laste van afnemers te laten komen.
30. De Raad acht het van belang om de correctie zodanig uit te voeren dat deze in lijn is met de algemene wettelijke doelstellingen ten aanzien van het bevorderen van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en het behalen van een rendement dat niet hoger is dan een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is (zie paragraaf 5.1 van Bijlage A, Methodebesluit). De Raad acht het gelet op de wettelijke doelstellingen van groot belang dat de correctie voor meerkosten op basis van artikel Xa van de Won ondubbelzinnig is terug te voeren op de transitiekosten voortvloeiend uit de beheeroverdracht van de HS-netten. Uit dit uitgangspunt volgt dat meerkosten een causale relatie dienen te hebben met de beheeroverdracht, ofwel het overdragen van de HS-netten als gevolg van de Won. De meerkosten worden verwerkt in de TI-correctie voor de kapitaalkosten en operationele kosten voor het beheer van de HS-netten (zie Bijlage A, Methodebesluit, zie paragraaf 8.3.2.2, als gewijzigd hieronder).

¹³ Zie ook zienswijze 3 in Bijlage B bij onderhavig besluit.

¹⁴ Toelichting op het tarievenvoorstel van TenneT, 16 oktober 2009, kenmerk OBR 09-221, zie www.energiekamer.nl.

¹⁵ Brief van 16 juni 2009, kenmerk ET/EM/9103576.

31. Voor het vaststellen van de hoogte van de te vergoeden meerkosten houdt de Raad vast aan bij hetgeen hij daarover overwoog in het besluit van 26 september 2008:
“De Raad is van mening dat TenneT in specifieke situaties kan worden gecompenseerd voor bepaalde kosten die gerelateerd zijn aan de beheeroverdracht van de HS-netten. De Raad acht het redelijk dat ook de kosten worden vergoed die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van transporttaken die zijn neergelegd in artikel 16 van de E-wet. Het gaat dan (in het algemeen gesteld) met name om vergoeding van kosten met een uniek, éénmalige karakter, die gemaakt worden om de beheeroverdracht te faciliteren (hierna: meerkosten).”¹⁶ en “Ingevolge de Won zijn er twee criteria die de Raad hanteert om te bepalen of een eventuele vergoeding van kosten via de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won mogelijk is. Vergoeding van meerkosten vindt alleen plaats als aan beide criteria is voldaan, en als de ingediende claim voorzien is van een accountantsverklaring.”¹⁷ De Raad zal in het Xfactorbesluit nader detailleren hoe hij dit toetst bij de berekening van de Xfactor, zie ook zienswijze 2 in bijlage B bij onderhavig besluit,
32. De Raad wijzigt derhalve paragraaf 8.3.2 van Bijlage A, Methodebesluit. Onderstaande tekst dient ter vervanging van deze paragraaf met in ogenschouw nemend de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 en de interpretatie van de Raad. De Raad merkt op dat de reactie van de Raad op zienswijzen 30 en 31 in Bijlage A, Bijlage 3 door onderhavig besluit is achterhaald. De tekst in de bijlage is voor de leesbaarheid van het geheel niet gewijzigd, maar dient nadrukkelijk in de context van het besluit van 26 september 2008 te worden geplaatst.

¹⁶ Zie randnummer 178 van Bijlage A, Methodebesluit.

¹⁷ Zie randnummer 179 van Bijlage A, Methodebesluit.

4.1.1 Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2

Correctie begininkomsten als gevolg van beheeroverdracht

33. Zoals de Raad eerder heeft aangegeven, houdt de beheeroverdracht van de HS-netten in dat de regionale netbeheerders elektriciteit het beheer van de HS-netten overdragen aan TenneT. De Raad heeft op grond van artikel Xa van de Wv 2007 de bevoegdheid om de totale inkomsten van TenneT te corrigeren voor de effecten van deze wijziging in de beheersituatie.¹⁸
34. De Raad geeft hieraan invulling door de TI-correctie gelijk te stellen aan het kostenniveau voor de HS-netten in het jaar 2007.¹⁹ De Raad onderscheidt daarbij drie categorieën in de kosten van TenneT voor het beheer van de HS-netten: kapitaalkosten, directe operationele kosten en indirecte operationele kosten.²⁰ De wijze waarop de Raad deze kosten bepaalt, licht de Raad toe in paragraaf 8.3.3.1. De som van deze categorieën vormen de totale kostenbasis van de TenneT voor het beheer van de HS-netten in 2007.
35. TenneT heeft bij de Raad aangegeven dat de beheeroverdracht van de HS-netten mogelijk tot gevolg heeft dat zij kosten moet maken om de beheeroverdracht van de HS-netten te faciliteren. Naast de correctie voor de beheerkosten van de HS-netten heeft de Raad daarom een correctie voor meerkosten betrokken in de TI-correctie.²¹ Hieronder gaat de Raad nader in op de definitie van meerkosten (zie paragraaf 8.3.2.1) en op de verrekeningswijze van meerkosten (zie paragraaf 8.3.2.2).
36. De Raad merkt tot slot op dat hij een zienswijze²² heeft ontvangen over de definitie van de TI-correctie in Bijlage 1. Deze respondent is van mening dat de Raad moet volstaan met één definitie in plaats van twee verschillende definities. De Raad is het met deze zienswijze eens en heeft Bijlage 1 hierop aangepast.

¹⁸ Formule (10) en (11) uit Bijlage 1.

¹⁹ Formule (13) uit Bijlage 1.

²⁰ De toevoeging van indirecte operationele kosten als categorie houdt verband met de wijziging beschreven in paragraaf 4.2 van de hoofdtekst van onderhavig besluit.

²¹ Formule (12) uit Bijlage 1.

²² Zie zienswijze 28 in Bijlage 3.

4.1.2 Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2.1

Definitie van meerkosten

37. De Raad is van mening dat er grondslag is om kosten die zijn gerelateerd aan de beheeroverdracht te kunnen verwerken in de correctiemogelijkheid op grond van artikel Xa van de Won. In de parlementaire geschiedenis is over deze wettelijke bepaling namelijk het volgende neergelegd:

“de bepaling is algemeen geformuleerd, zodat de diverse elementen die een rol kunnen spelen meegenomen kunnen worden. Een en ander heeft tot gevolg dat de overgang van het 110/150 kV net voor de betrokken netbeheerders geen gevolgen heeft voor hun tariefregulering anders dan voor zover dit voortvloeit uit de wijziging van de beheersituatie”.²³

38. Op grond hiervan concludeert de Raad dat hij op basis van artikel Xa van de Won bevoegd is om de inkomsten aan te passen als gevolg van kosten die zijn gerelateerd aan de beheeroverdracht. Dit is namelijk een van de diverse elementen die bij de beheeroverdracht een rol kunnen spelen. De Raad heeft beoordelingsruimte om te bepalen welke kosten ook daadwerkelijk via de correctiemogelijkheid op grond van artikel Xa van de Won worden vergoed.
39. De Raad is van mening dat TenneT in specifieke situaties kan worden gecompenseerd voor bepaalde kosten die gerelateerd zijn aan de beheeroverdracht van de HS-netten. De Raad acht het redelijk dat de kosten worden vergoed die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van taken die zijn neergelegd in artikel 16 van de E-wet. Het gaat dan (in het algemeen gesteld) met name om vergoeding van kosten met een uniek, éénmalige karakter, die gemaakt worden om de beheeroverdracht te faciliteren (hierna: meerkosten). Voor meerkosten is om twee redenen een uitzondering op de normale reguleringssystematiek van TenneT gerechtvaardigd. Enerzijds omdat TenneT op deze wijze kan worden gecompenseerd voor de unieke kosten die zij maakt om de beheeroverdracht te faciliteren. Anderzijds doet het vergoeden van deze kosten, gegeven het unieke, éénmalige karakter van de kosten, geen afbreuk aan de wettelijke doelstellingen van het bevorderen van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering van TenneT.²⁴

²³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 212, nr. 18.

²⁴ Ingevolge artikel 41, tweede lid van de E-wet.

40. De Raad expliciteert hierbij dat, zoals geconcludeerd in randnummer 38, hij op grond van artikel Xa van de Won bevoegd is om de begininkomsten aan te passen als gevolg van kosten die zijn gerelateerd aan de beheeroverdracht. Hieruit volgt dat de meerkosten een causaal verband moeten hebben met de wettelijke transactie van het beheer van de HS-netten. Het betreft hierbij enkel, zoals hierboven reeds aangegeven, kosten die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van taken die zijn neergelegd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. Hierdoor kwalificeren kosten als gevolg van (toekomstige) structurele beheerkosten niet als meerkosten.
41. Zoals hierboven is neergelegd acht de Raad het redelijk meerkosten via de correctiemogelijkheid op grond van artikel Xa van de Won te vergoeden. Ingevolge de Won zijn er twee criteria²⁵ die de Raad hanteert om te bepalen of een eventuele vergoeding van kosten via de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won mogelijk is. Vergoeding van meerkosten vindt alleen plaats als aan beide criteria is voldaan, en als de ingediende claim voorzien is van een accountantsverklaring.
42. Het eerste criterium houdt in dat er daadwerkelijk sprake moet zijn van een wijziging in de omvang en samenstelling van het net. De minister heeft artikel Xa van de Won in de parlementaire geschiedenis als volgt toegelicht:

“Als gevolg van dit wetsvoorstel zal het beheer van de 110/150 kV netten met ingang van 1 januari 2008 naar de landelijke netbeheerder overgaan. Deze overdracht heeft uiteraard gevolgen voor de omvang en de structuur van de inkomsten van de betrokken netbeheerders uit de tarieven.”²⁶

en:

“Voor de betrokken netbeheerders zal de overdracht van het beheer van de genoemde netten een wijziging betekenen van de omvang en samenstelling van het net. Dit heeft voor hen gevolgen in de sfeer van de tariefdragers en de volumes. Bij gelegenheid van de beheerswijziging zouden dus ook de totale inkomsten uit de tarieven dienovereenkomstig moeten worden aangepast. De reguleringsformule voor de totale inkomsten uit de tarieven, opgenomen in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, biedt daar echter niet de mogelijkheid voor. Deze overgangsbepaling voorziet daarin.”²⁷

²⁵ Naar aanleiding van zienswijze 31 in Bijlage 3 heeft de Raad besloten om één criterium betreffende meerkosten te laten vervallen. Dit betreft het criterium dat alleen kosten, die niet aan CBL-overeenkomsten zijn gerelateerd, voor vergoeding in aanmerking komen.

²⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 30212, nr. 18, p. 23.

²⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 30212, nr. 18, p. 23 en 24.

43. De Raad interpreteert artikel Xa van de Won en de hierboven opgesomde parlementaire geschiedenis als volgt. De correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won is alléén bedoeld voor netbeheerders die rechtstreeks bij de overdracht zijn betrokken, zijnde de regionale netbeheerders elektriciteit die tot 1 januari 2008 het beheer van de HS-netten hadden én TenneT die vanaf 1 januari 2008 het beheer van de HS-netten heeft. Deze correctiemogelijkheid is namelijk primair bedoeld om bij aanvang van de nieuwe reguleringsperiode al rekening te kunnen houden met de omvang en samenstelling van het net ná de beheeroverdracht van de HS-netten. De Raad heeft een zienswijze²⁸ ontvangen over de vergoeding van meerkosten, die zijn gerelateerd aan CBL-overeenkomsten. De respondent was van mening dat de Raad ook deze kosten moet vergoeden als meerkosten. De Raad was het ten tijde van het besluit van 26 september 2008 eens met deze zienswijze en had daarom de reguleringsystematiek hierop aangepast. Echter, TenneT heeft in de toelichting op het tarievenvoorstel 2010 aangegeven geen meerkosten in verband met CBL's op te voeren.²⁹ De Raad gaat ervan uit dat TenneT ook in de toekomst dergelijke kosten niet als meerkosten zal opvoeren, gelet op het verzoek van de Minister om deze kosten niet ten laste van afnemers te laten komen.³⁰
44. Het tweede criterium houdt in dat alleen gerealiseerde transactiekosten ten behoeve van de HS-overdracht in aanmerking komen voor vergoeding via de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won.
45. De Raad acht het redelijk en logisch dat alleen gerealiseerde kosten voor vergoeding in aanmerking komen. Zoals de Raad namelijk aangeeft in randnummer 28, acht hij het redelijk om te veronderstellen dat vergoeding van meerkosten ten behoeve van de HS-overdracht zich niet zal uitstrekken tot kosten gemaakt in 2011 of later. Aangezien dit besluit wordt genomen na de vierde reguleringsperiode, kunnen meerkosten dus enkel gerealiseerde kosten betreffen. De Raad merkt op dat hij het redelijk acht dat hij een uiterste datum voor meerkosten hanteert. Daarnaast geldt dat artikel Xa van de Won de Raad slechts een eenmalige mogelijkheid biedt om meerkosten te verwerken in de regulering, hetgeen ook logisch is aangezien de HS-netten eenmalig in beheer aan TenneT worden overgedragen. Bij volgende reguleringsperiodes kan de Raad dit wetsartikel dus niet nogmaals gebruiken.

²⁸ Zie zienswijze 31 in Bijlage 3.

²⁹ Toelichting op het tarievenvoorstel van TenneT, 16 oktober 2009, kenmerk OBR 09-221, zie www.energiekamer.nl.

³⁰ Brief van 16 juni 2009, kenmerk ET/EM/9103576.

46. In paragraaf 4.1, aanhef, van onderhavig besluit is aangegeven dat het CBb in de uitspraak van 29 juni 2010 heeft geoordeeld dat het vergoeden van meerkosten tot en met 30 juni 2008 geen redelijke toepassing is van artikel Xa van de Won. De Raad zal de periode waarover gerealiseerde meerkosten worden vergoed door toepassing van artikel Xa van de Won relateren aan de feitelijke beheersoverdracht van de HS-netten van elke betrokken regionale netbeheerder. Voor de data van feitelijke beheersoverdracht hanteert de Raad de door netbeheerders verstrekte gegevens daarover. Daaruit blijkt dat de feitelijke beheersoverdracht voor DNWB op 1 januari 2008 heeft plaatsgevonden, voor Enexis op 1 november 2008 en voor Liander op 1 juni 2009.
47. De Raad heeft een zienswijze op het ontwerpbesluit van 28 mei 2008³¹ ontvangen over tot welke datum meerkosten worden vergoed. De respondent was van mening dat de Raad niet alleen de meerkosten tot en met 31 december 2007, maar ook de meerkosten van 2008 en verder moest vergoeden. Met de hierboven geformuleerde werkwijze komt de Raad tegemoet aan deze zienswijze.
48. In het ontwerpbesluit van 28 mei 2008 heeft de Raad aangegeven dat de meerkosten alleen in aanmerking komen voor vergoeding indien deze meerkosten substantieel zijn, dat wil zeggen als de meerkosten, uitgedrukt als percentage van de gestandaardiseerde economische kosten van TenneT, meer dan 1%-punt zijn. Ten tijde van het besluit van 26 september 2008, was de Raad bij nader inzien van mening dat het niet redelijk is om dit criterium te hanteren. De Raad acht het redelijk dat de met de beheersoverdracht van de HS-netten gepaard gaande éénmalige gerealiseerde meerkosten geheel vergoed worden via artikel Xa van de Won. Met deze lijn sluit de Raad aan bij de lijn die hij hanteert bij de vergoeding van meerkosten van regionale netbeheerders elektriciteit.³²

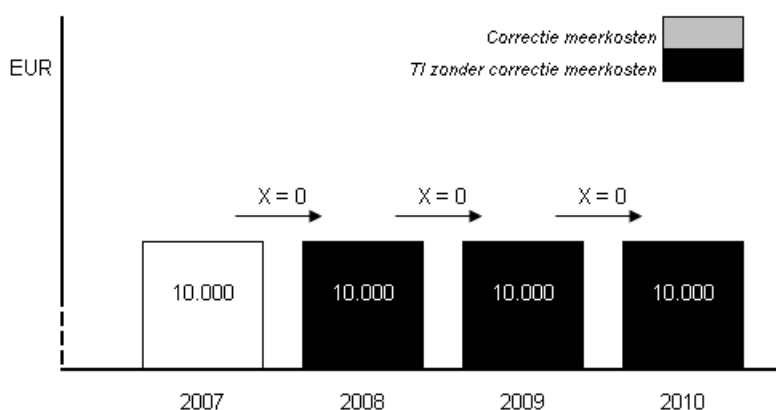
³¹ Zie zienswijze 30 in Bijlage 3.

³² Besluit van 29 augustus 2008.

4.1.3 Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.2.2

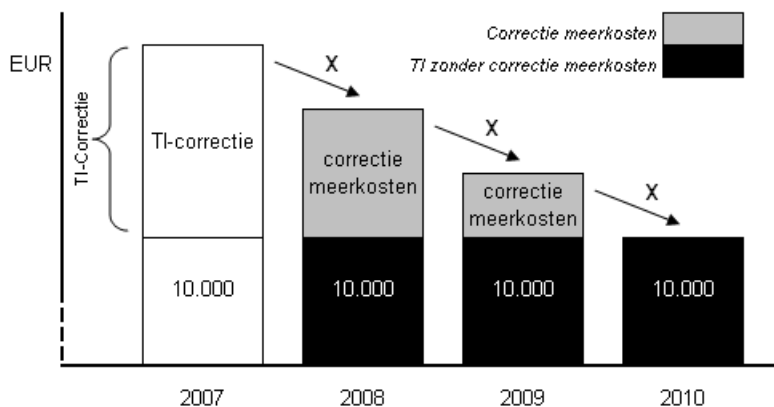
Verrekeningswijze van meerkosten

49. Als aan de criteria (zoals in paragraaf 8.3.5.1 is uiteengezet) is voldaan, dan worden de begininkomsten van TenneT aangepast door middel van de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won.
50. De wijze van verwerking van meerkosten in de begininkomsten vindt als volgt plaats. De Raad stelt de hoogte van de correctie van de begininkomsten zodanig vast dat TenneT zijn gemaakte, en door de Raad gehonoreerde, meerkosten gedurende de vierde reguleringsperiode volledig terugverdient. Dit betekent dat de Raad niet de volledige meerkosten bij de totale inkomsten van het jaar 2008 optelt. Zou de Raad hiertoe wel besluiten, dan verdient TenneT meer terug dan de meerkosten die hij heeft gemaakt. Aangezien de jaren 2008, 2009 en 2010 via de wettelijke formule met elkaar zijn verbonden, profiteert TenneT immers ook in latere jaren van zo'n correctie.
51. Ter verduidelijking geeft de Raad een vereenvoudigd getallenvoorbeeld, waarbij de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex en de kwaliteitsterm op nul worden gesteld. Stel dat TenneT vóór correctie voor meerkosten totale inkomsten van EUR 10.000 heeft gehad in 2007 en stel dat de efficiënte kosten voor TenneT EUR 10.000 zijn in 2010. Dan komt de X -factor voor TenneT uit op 0%. Zonder correctie voor meerkosten zou TenneT voor elk van de jaren 2008, 2009 en 2010 totale inkomsten van EUR 10.000 hebben. Zie figuur 3 hieronder.

Figuur 3. Ontwikkeling totale inkomsten zonder correctie voor meerkosten

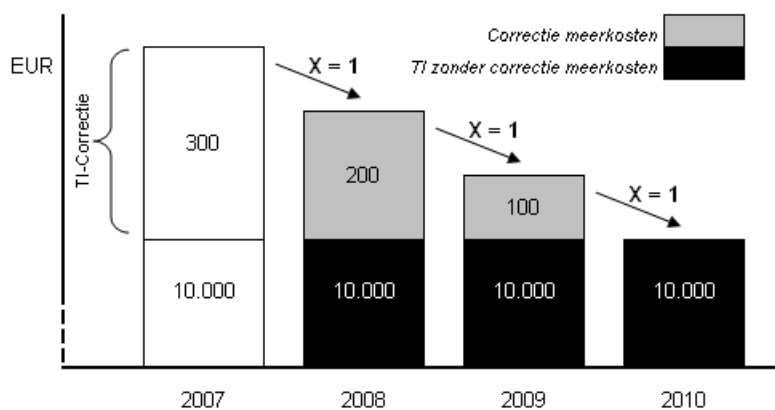
52. Uitgangspunt bij de vergoeding van meerkosten is dat TenneT de totale meerkosten terugverdient gedurende de reguleringsperiode. De Raad kan op grond van artikel Xa van de Won enkel aan het begin van de vierde reguleringsperiode een correctie van de totale inkomsten (hierna: TI-correctie) toepassen. Door de TI-correctie toe te passen, verkrijgt TenneT hogere begininkomsten, en daarmee ook hogere totale inkomsten voor de jaren 2008, 2009 en 2010. Immers, ingevolge artikel 41b, eerste lid onderdeel d van de E-wet zijn de jaren van de reguleringsperiode met elkaar verbonden. In zijn totaliteit moet de verhoging van de totale inkomsten voor alle jaren van de reguleringsperiode gelijk zijn aan de gerealiseerde meerkosten. Zie figuur 4 hieronder.

Figuur 4. Ontwikkeling totale inkomsten met correctie voor meerkosten

53. Stel dat TenneT in totaal EUR 300 aan meerkosten vergoed moet krijgen. Dan moet er een zodanige TI-correctie worden bepaald dat door toepassing van de (aangepaste) X -factor de totale inkomsten gedurende de hele reguleringsperiode tezamen precies met EUR 300 zijn verhoogd. In dit voorbeeld komt dit neer op een TI-correctie van EUR 300. Dit is (min of meer toevallig) gelijk aan het bedrag van de meerkosten, omdat de reguleringsperiode drie jaar zal duren. In de praktijk zal de TI-correctie niet (exact) gelijk zijn aan de meerkosten. Wel zullen de verhogingen van de totale inkomsten gedurende de hele reguleringsperiode exact gelijk zijn aan de gerealiseerde meerkosten.

54. Doordat de efficiënte kosten voor het jaar 2010 onveranderd blijven, gaat de X factor omhoog. Door namelijk jaarlijks een extra korting van EUR 100 (een X factor van ongeveer 1%) op te leggen wordt de TI-correctie weer in drie jaar verwijderd. De totale inkomsten in 2008 komen hierdoor uit op: $10.000 + 200 = 10.200$ en wordt de totale inkomsten in 2009: $10.000 + 100 = 10.100$. In zijn totaliteit zijn de totale inkomsten met $200+100$ gestegen, ofwel exact gelijk aan de meerkosten. Zie figuur 5 hieronder.

Figuur 5. Ontwikkeling totale inkomsten met uitkomsten correctie voor meerkosten

55. Met inachtneming van de criteria, waaraan meerkosten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Wv, komt de Raad tot de conclusie dat meerkosten geen onderdeel kunnen uitmaken van de eindinkomsten. Immers, de Raad vult zijn beoordelingsruimte zo in dat alleen gerealiseerde kosten zoals gedefinieerd in paragraaf 8.3.2.1 via deze correctiemogelijkheid vergoed worden.
56. Met betrekking tot de verwerking van de meerkosten in de methode leidt de Raad uit de uitspraak van het CBB van 29 juni 2010 af dat de Raad, nu dit onderdeel juist over een periode gedurende de reguleringsperiode gaat en waarbij de Xa correctie ziet op de begininkomsten van de reguleringsperiode, op dit onderdeel rekening dient te houden met beschikbare gerealiseerde meerkosten in de vierde reguleringsperiode. Daarnaast is het maken van een schatting voor de meerkosten ten behoeve van de HS-overdracht niet goed mogelijk, gezien het unieke eenmalige karakter van de meerkosten. Doordat de correctie van meerkosten eenmalig wordt toegepast acht de Raad het redelijk om direct uit te gaan van gerealiseerde data, in plaats van het opnemen van een schatting voor meerkosten en het toepassen van een correctie in opvolgende tariefbesluiten.

57. Ten overvloede merkt de Raad op dat de beoordeling van meerkosten onderdeel is van het Xfactorbesluit. In dat besluit zal de Raad de TenneT opgegeven meerkosten expliciet toetsen aan de uitgangspunten van bovengenoemde criteria en de definitieve hoogte van de correctie op grond van artikel Xa van de Won vaststellen.

Conclusie meerkosten

58. Kortom, de Raad acht het redelijk dat de kosten worden vergoed die niet direct voortvloeien uit de uitvoering van taken die zijn neergelegd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. Het gaat dan (in het algemeen gesteld) met name om vergoeding van kosten met een uniek, éénmalig karakter, die gemaakt worden om de beheeroverdracht te faciliteren. De onderbouwing van de claim van TenneT dient daarnaast aan een aantal criteria te voldoen.³³ Zo dient sprake te zijn van gerealiseerde transactiekosten ten behoeve van de beheeroverdracht van de HS-netten. Het is aan TenneT om aan te tonen dat aan de criteria is voldaan.

³³ Een overzicht van criteria staat onder meer in de brief met kenmerk 102484_6/26.

4.2 Wijziging; indirecte operationele kosten HS-netten

59. Het CBb heeft geoordeeld dat de Raad in het bestreden besluit bij de toepassing van artikel Xa van de Won ten onrechte de indirecte operationele kosten van de overgedragen HS-netten buiten beschouwing heeft gelaten. Het CBb gaf daarbij aan dat de Raad deze kosten had kunnen schatten, waarbij zonodig een correctie vanwege synergievoordelen had kunnen worden toegepast. Voorts had de Raad kunnen besluiten tot nacalculatie van de te schatten gegevens, aldus het CBb. De Raad interpreteert de uitspraak als volgt. De Raad dient in het methodebesluit de indirecte HS-OPEX in acht te nemen, dat wil zeggen de indirecte operationele kosten die voortvloeien uit de overdracht van de HS-netten als gevolg van de inwerkingtreding van artikel VIa van de Won. De uitspraak laat open op welke wijze de Raad dit vormgeeft.
60. De Raad dient de verhoging van de begininkomsten voor de vergoeding van de indirecte HS-OPEX te baseren op artikel Xa van de Won. De Raad voert de correctie van de begininkomsten ingevolge artikel Xa van de Won zodanig uit, dat over de periode 2008 tot en met 2010 de totale gerealiseerde indirecte HS-OPEX worden vergoed. De Raad acht het van belang om de correctie zodanig uit te voeren dat dit in lijn is met de algemene wettelijke doelstellingen ten aanzien van het bevorderen van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en het behalen van een rendement dat niet hoger is dan een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is (zie Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 5.1). De Raad acht het gelet op de wettelijke doelstellingen van groot belang dat de correctie op basis van artikel Xa van de Won ondubbelzinnig terug te voeren is op de beheeroverdracht van de HS-netten. De indirecte operationele kosten voor het beheer van de EHS-netten worden op de gebruikelijke wijze betrokken bij het bepalen van de efficiënte kosten (zie Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.2 en 8.3.3, als gewijzigd hieronder).
61. De Raad merkt op dat de reactie van de Raad op zienswijze 38 in Bijlage A, Bijlage 3 door onderhavig besluit is achterhaald. De tekst in de bijlage is voor de leesbaarheid van het geheel niet gewijzigd, maar dient nadrukkelijk in de context van het besluit van 26 september 2008 te worden geplaatst. Naar aanleiding van zienswijze 4 in Bijlage B van onderhavig besluit heeft de Raad een passage over de wijze van beoordelen van gegevens over indirecte HS-OPEX verplaatst naar het χ -factorbesluit.

4.2.1 Vervangende tekst Bijlage A, Methodebesluit, paragraaf 8.3.3

Bepalen van de efficiënte HS-kosten in het jaar 2010

8.3.3.1 Stap 1: Bepalen van het huidige kostenniveau

62. De Raad bepaalt het huidige kostenniveau van de HS-netten op hoofdlijnen conform de algemene lijn zoals die is beschreven in paragraaf 8.1.4.1. Echter, in tegenstelling tot de algemene lijn leidt de Raad het huidige kostenniveau af uit andere basisjaren dan gebruikelijk is. Op deze wijze sluit de Raad zo nauw mogelijk aan bij de werkelijke kosten van de HS-netten die TenneT als gevolg van de wijziging in de beheersituatie zal moeten maken. De Raad licht dit hieronder nader toe voor de kapitaalkosten, directe operationele kosten en indirecte operationele kosten.

Kapitaalkosten HS-netten

63. De kapitaalkosten voor HS-netten zijn een vergoeding voor het geïnvesteerde vermogen van TenneT. De Raad heeft een zienswijze ontvangen met betrekking tot een inconsistentie in de tekst en/of formules hierbij in het ontwerpbesluit van 28 mei 2008. Naar aanleiding hiervan heeft de Raad de volgende wijziging doorgevoerd. Allereerst heeft de Raad de besluittekst en de formules in Bijlage 1 consistent gemaakt door duidelijk aan te geven dat hij twee categorieën onderscheidt voor kapitaalkosten, te weten:
- De kapitaalkosten die betrekking hebben op de activa voor HS-netten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen voorafgaand aan de regulering door de Raad, dat wil zeggen voor 1 januari 2001 (hierna: HS oude deel);³⁴
 - De kapitaalkosten die betrekking hebben op de activa voor HS-netten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen op 1 januari 2001 of later (hierna: HS nieuwe deel).³⁵

³⁴ Formule (31) en (32) uit Bijlage 1.

³⁵ Formule (33) en (34) uit Bijlage 1.

64. De activabasis van TenneT die door de Raad wordt gehanteerd is gestandaardiseerd. De GAW voor HS-netten bestaat daarbij uit de som³⁶ van de GAW die door de afzonderlijke regionale netbeheerders elektriciteit zijn toegerekend aan de HS-netten, voor zover het HS-netten betreft die in beheer zijn overgedragen.³⁷ De GAW voor HS-netten is bepaald aan de hand van gerealiseerde investeringen en afschrijvingen in HS-netten tot en met 2007. Bij de daadwerkelijke berekening van de GAW aan het einde van het jaar 2007 maakt de Raad gebruik van gegevens van regionale netbeheerders elektriciteit, die hij heeft ontvangen via een specifiek informatieverzoek alsmede via de reguliere opvraag van productiviteitsdata.
65. De GAW voor TenneT voor investeringen in HS-netten tot en met het jaar 2000 worden afgeschreven met dezelfde vastgestelde termijn als bij de regionale netbeheerder die deze HS-netten voorheen beheerde.³⁸ De GAW ultimo 2007 voor TenneT voor investeringen in HS-netten na het jaar 2000 wordt lineair afgeschreven met jaarlijks een vast bedrag, gelijk aan de afschrijvingslasten hiervoor in het jaar 2007.³⁹ De totale afschrijvingslast⁴⁰ is gebaseerd op gerealiseerde investeringen in HS-netten in het jaar 2007 en deels op gevalideerde afschrijvingsgegevens 2007.
66. Zowel de kapitaalkosten tot en met 2000 als de kapitaalkosten sinds 2001 bestaan uit een reële vermogenskostenvergoeding (WACC) over de gestandaardiseerde activawaarde (hierna: GAW) en de afschrijvingen op de GAW. De kapitaalkosten voor HS-netten zijn afgeleid uit de kosten die door regionale netbeheerders elektriciteit zijn aangeleverd tot en met het jaar 2007.

Directe operationele kosten HS-netten

67. Over de directe operationele kosten voor HS-netten waren ten tijde van het besluit van 26 september 2008 voor het jaar 2007 geen definitieve gegevens bekend. De operationele kosten voor HS-netten heeft de Raad bepaald aan de hand van het gemiddelde van de operationele kosten voor het jaar 2005 (uitgedrukt in prijzen 2007) en de operationele kosten voor het jaar 2006 (uitgedrukt in prijzen 2007) van de regionale netbeheerders elektriciteit, die HS-netten hebben overgedragen.⁴¹ Op deze wijze acht de Raad een representatief en actueel beeld te hebben van de te verwachten operationele kosten voor het beheer van de HS-netten, in prijzen van het jaar 2007.

³⁶ Formule (35) in Bijlage 1.

³⁷ Eventuele HS-netten die (nog) niet in beheer zijn overgedragen in verband met zogenaamde Cross Border Lease-contracten (hierna: CBL) vallen hier dus niet onder.

³⁸ Formule (36) en (39) in Bijlage 1.

³⁹ Formule (37) en (40) in Bijlage 1. Op het moment van publicatie van het ontwerpbesluit waren realisaties van investeringen en afschrijvingen in het jaar 2007 nog niet bekend. Thans zijn deze gegevens wel bekend en derhalve meegenomen in de berekeningen.

⁴⁰ Formule (38) in Bijlage 1.

⁴¹ Formule (41) en (42) in Bijlage 1.

68. De directe operationele kosten voor HS-netten van regionale netbeheerders elektriciteit zijn niet één-op-één representatief voor TenneT. De operationele kosten van regionale netbeheerders elektriciteit bevatten namelijk ook inkoopkosten voor transportcapaciteit op netten met hogere spanning of gelijke spanning. Aangezien TenneT geen transportcapaciteit hoeft in te kopen, dienen dergelijke inkoopkosten verwijderd te worden uit de operationele kosten. Zo voorkomt de Raad dubbeltellingen. De Raad houdt immers bij de vaststelling van efficiënte kosten al rekening met de beheerkosten die TenneT maakt voor het beheer van de netten (met hogere of gelijke spanning) en de transportcapaciteit op die netten.

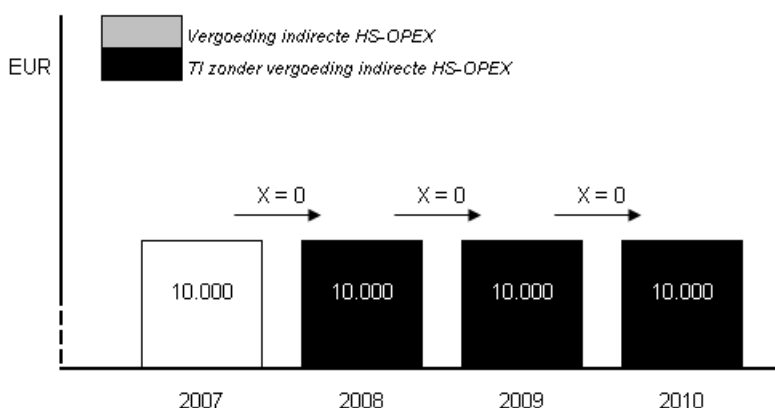
Indirecte operationele kosten HS-netten

69. In de uitspraak van 29 juni 2010 stelt het CBB dat de Raad ten onrechte de indirecte operationele kosten van de overgedragen HS-netten buiten beschouwing heeft gelaten, zie paragraaf 3.1. Het CBB stelt dat de Raad een schatting van de indirecte operationele kosten had kunnen maken, rekening had kunnen houden met synergievoordelen en had kunnen besluiten tot nacalculatie. Ten tijde van het besluit van 26 september 2008 achtte de Raad het onmogelijk om de (toekomstige) indirecte kosten in verband met de overdracht van het beheer van de HS-netten vast te stellen. De Raad constateert ook nu dat het moeilijk is om een schatting van (efficiënte) indirecte operationele kosten te maken. Gelet op de bevoegdheid tot nacalculatie en het feit dat inmiddels realisaties van kosten in de vierde reguleringsperiode bekend zijn, zal de Raad in dit besluit de vergoeding voor de indirecte HS-OPEX baseren op de gerealiseerde indirecte operationele kosten die voortvloeien uit de overdracht van de HS-netten als gevolg van de inwerkingtreding van artikel VIa van de Won.
70. De Raad heeft over het meenemen van de indirecte HS-OPEX een zienswijze op het ontwerpbesluit van 28 mei 2008 ontvangen.⁴² De respondent was van mening dat de Raad ook alle indirecte operationele kosten van de regionale netbeheerders moet vergoeden als kosten bij TenneT. De Raad was het ten tijde van het besluit van 26 september 2008 gedeeltelijk eens met deze zienswijze en heeft daarom de reguleringsystematiek hierop aangepast. Naar aanleiding hiervan had de Raad besloten dat het redelijk is dat TenneT een vergoeding krijgt voor de indirecte operationele kosten van TenneT regionaal. De reden hiervoor was dat TenneT regionaal reeds onderdeel is van TenneT TSO B.V. en na de beheeroverdracht ook feitelijk geheel onderdeel wordt van de landelijke netbeheerder TenneT. Dit in tegenstelling tot de andere regionale netbeheerders elektriciteit. Daarbij komt dat de omvang van de indirecte operationele kosten van TenneT regionaal ondubbelzinnig zijn vast te stellen door de Raad. De mate waarin TenneT overige indirecte operationele kosten (die eerst door de andere regionale netbeheerders elektriciteit werden gemaakt) maakt of gaat maken, was door de Raad op voorhand niet vast te stellen.

⁴² Zie zienswijze 38 in Bijlage 3.

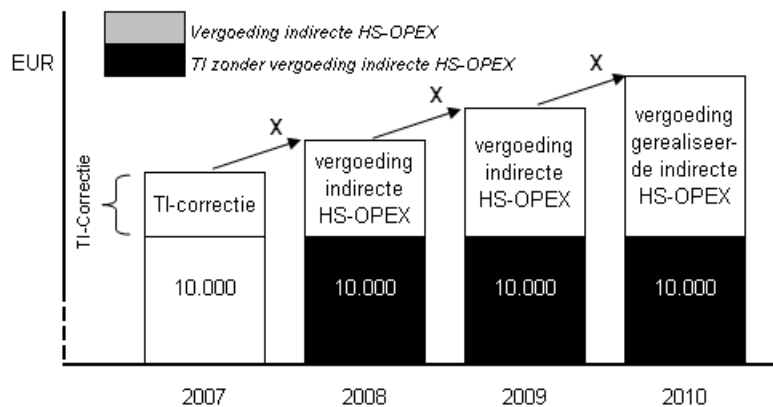
Nu de Raad naar aanleiding van de uitspraak het CbB een vergoeding voor de gerealiseerde indirecte HS-OPEX niet langer beperkt tot die van TenneT regionaal, komt de Raad grotendeels tegemoet aan de zienswijze.

71. De Raad verwerkt de gerealiseerde indirecte HS-OPEX door de begininkomsten van TenneT aan te passen door middel van de correctiemogelijkheid van artikel Xa van de Won.
72. De wijze van verwerking van de indirecte HS-OPEX in de begininkomsten vindt als volgt plaats. De vergoeding in het jaar 2010 wordt gelijk gesteld aan de gerealiseerde indirecte HS-OPEX van dat jaar, zie paragraaf 8.3.3.3 Omdat de Raad vanwege de wettelijke formule niet in elk van de jaren van de vierde reguleringsperiode een aparte vergoeding kan opnemen gelijk aan de gerealiseerde indirecte HS-OPEX bepaalt de Raad de hoogte van de correctie van de begininkomsten zodanig dat TenneT zijn gemaakte, en door de Raad gehonoreerde, indirecte HS-OPEX gedurende de vierde reguleringsperiode precies vergoed krijgt. Door toepassing van de wettelijke formule op de begininkomsten krijgt TenneT dan een vergoeding in de jaren 2008, 2009 en 2010. Het totaal van deze vergoedingen moet gelijk zijn aan het totaal van de indirecte HS-OPEX.
73. Ter verduidelijking geeft de Raad een vereenvoudigd getallenvoorbeeld, waarbij de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex en de kwaliteitsterm op nul worden gesteld. Stel dat TenneT vóór vergoeding van indirecte HS-OPEX totale inkomsten van EUR 10.000 heeft gehad in 2007 en stel dat de efficiënte kosten voor TenneT EUR 10.000 zijn in 2010. Dan komt de α -factor voor TenneT uit op 0%. Zonder correctie voor meerkosten zou TenneT voor elk van de jaren 2008, 2009 en 2010 totale inkomsten van EUR 10.000 hebben. Zie figuur 6 hieronder.

Figuur 6. Ontwikkeling totale inkomsten zonder vergoeding van indirecte HS-OPEX.

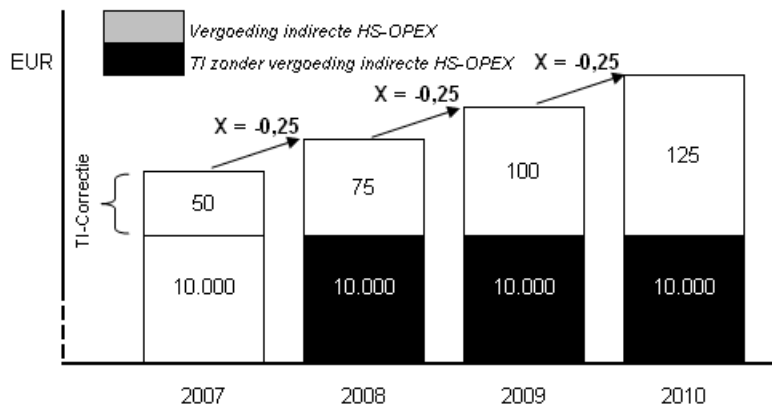
74. Uitgangspunt bij de vergoeding van indirecte HS-OPEX is dat TenneT de totale indirecte HS-OPEX terugverdient gedurende de reguleringsperiode. Daarnaast is het uitgangspunt dat de vergoeding in het jaar 2010 gelijk is aan de gerealiseerde HS-OPEX van dat jaar. De Raad kan op grond van artikel Xa van de Wvot enkel aan het begin van de vierde reguleringsperiode een correctie van de totale inkomsten (hierna: TI-correctie) toepassen. Door de TI-correctie toe te passen, verkrijgt TenneT hogere begininkomsten, en daarmee ook hogere totale inkomsten voor de jaren 2008, 2009 en 2010. Immers, ingevolge artikel 41b, eerste lid, onderdeel d van de E-wet zijn de jaren van de reguleringsperiode met elkaar verbonden. In zijn totaliteit moet de verhoging van de totale inkomsten voor alle jaren van de reguleringsperiode gelijk zijn aan de gerealiseerde indirecte HS-OPEX. Zie figuur 7 hieronder.

Figuur 7. Ontwikkeling totale inkomsten met vergoeding van indirecte HS-OPEX

75. Stel dat TenneT in totaal EUR 300 aan indirecte HS-OPEX vergoed moet krijgen en dat de gerealiseerde indirecte HS-OPEX van het jaar 2010 EUR 125 is. Dan moet er een zodanige TI-correctie worden bepaald dat door toepassing van de (aangepaste) X -factor de totale inkomsten gedurende de hele reguleringsperiode tezamen precies met EUR 300 zijn verhoogd. In dit voorbeeld komt dit neer op een TI-correctie van EUR 50.

76. Door namelijk jaarlijks een verhoging van EUR 25 (een α factor van ongeveer -0,25%) op te leggen komen de Totale Inkomsten in 2008 tot en met 2010 uit op respectievelijk: $10.000 + 75 = 10.075$, $10.000 + 100 = 10.100$ en $10.000 + 125 = 10.125$. In zijn totaliteit zijn de totale inkomsten met $75+100+125 = 300$ gestegen, ofwel exact gelijk aan de totale gerealiseerde indirecte HS-OPEX. Zie figuur 8 hieronder.

Figuur 8. Ontwikkeling totale inkomsten met uitkomsten vergoeding van indirecte HS-OPEX

Ten overvloede merkt de Raad op dat de beoordeling van de omvang van de indirecte HS-OPEX onderdeel is van het α factorbesluit. In dat besluit zal de Raad de ingaan op de wijze waarop hij toetst of door TenneT opgegeven indirecte HS-OPEX daadwerkelijk voortvloeien uit de overdracht van de HS-netten als gevolg van de inwerkingtreding van artikel VIa van de Won, zie ook zienswijze 4 in Bijlage B bij onderhavig besluit.

Conclusie indirecte HS-OPEX

77. De Raad acht het redelijk dat de gerealiseerde indirecte operationele kosten die voortvloeien uit de overdracht van de HS-netten als gevolg van de inwerkingtreding van artikel VIa van de Won worden vergoed. De vergoeding voor indirecte HS-OPEX in het jaar 2010 is gelijk aan de gerealiseerde kosten van dat jaar. De correctie van de begininkomsten is zodanig dat de vergoedingen in de vierde periode in totaal gelijk zijn aan de door de Raad gehonoreerde, indirecte HS-OPEX in die periode.

8.3.3.2 Stap 2: Bepalen van het efficiënte kostenniveau aan het begin van de reguleringsperiode

78. Het verwachte efficiënte kostenniveau voor TenneT bepaalt de Raad, conform de algemene uitgangspunten, door het huidige kostenniveau van TenneT te corrigeren voor de mate van (in)efficiëntie van TenneT. Om het huidige efficiënte kostenniveau te bepalen, wordt gebruik gemaakt van de onderzoeken van SumicSid, zoals besproken bij de algemene uitgangspunten in paragraaf 8.1.4.2. Daar is aangegeven dat deze onderzoeken alleen betrekking hebben op de kosten die samenhangen met de EHS-netten van TenneT. Immers, tot 1 januari 2008 beheerde TenneT alleen deze netten. Het is daardoor voor de Raad niet mogelijk om een inschatting te maken van de efficiëntie van TenneT ten aanzien van de kosten van de HS-netten. De Raad beschikt bovendien niet over andere informatie waaruit de mate van efficiëntie van TenneT ten aanzien van deze kosten kan worden afgeleid. De Raad heeft derhalve besloten om in dit besluit op deze kosten geen efficiëntieparameter toe te passen. Dit is dus een afwijking van de algemene lijn in dit besluit.

8.3.3.3 Stap 3: Bepalen van het efficiënte kostenniveau 2010

79. Om tot het efficiënte kostenniveau in 2010 te komen, wordt het efficiënte kostenniveau conform de algemene uitgangspunten gecorrigeerd voor de verwachte generieke productiviteitsontwikkeling (de frontier shift) in de periode 2007 tot en met 2010. Aangezien het beheer van HS-netten niet wezenlijk verschilt van het beheer van EHS-netten gaat de Raad uit van dezelfde frontiershift. De Raad stelt derhalve de frontiershift wederom vast op 2%⁴³, conform de algemene uitgangspunten in paragraaf 8.1.4.3.
80. Voor de indirecte HS-OPEX had de Raad volgens de uitspraak van het CBB van 29 juni 2010 een schatting, zonodig met een correctie voor synergievoordelen en eventueel een nacalculatie kunnen toepassen. Aangezien het methodebesluit in navolging van deze uitspraak na afloop van de vierde reguleringsperiode wordt vastgesteld, zal de Raad uitgaan van de gerealiseerde indirecte HS-OPEX. Dit sluit gegeven de tijd die inmiddels is verstreken, aan bij de mogelijkheid die in de uitspraak is geschetst. De Raad zal in dit specifieke geval geen frontiershift toepassen. In dat geval zou TenneT namelijk minder vergoed krijgen dan haar werkelijke kosten, ook in het geval dat zij grote efficiëntieverbeteringen zou hebben gerealiseerd.

⁴³ Formule (43) Bijlage 1.

81. De Raad heeft een zienswijze op het ontwerpbesluit van 28 mei 2008⁴⁴ ontvangen over de manier waarop hij de inkoopkosten energie en vermogen voor de HS-netten behandelde. De respondent was van mening dat de Raad ten onrechte de operationele kosten overige transporttaken voor de EHS-netten en de inkoopkosten energie en vermogen voor de HS-netten niet op dezelfde manier behandelde. De Raad was het ten tijde van het besluit van 26 september 2008 eens met deze zienswijze en heeft daarom de reguleringssystematiek hierop aangepast. Naar aanleiding hiervan heeft de Raad besloten om de inkoopkosten van energie en vermogen voor de HS-netten gelijk te behandelen aan die voor de EHS-netten. Dat betekent dat de Raad de hoogte van de inkoopkosten energie en vermogen voor de HS-netten in de vierde reguleringsperiode inschat. De Raad is voornemens om voor de werkelijke kosten na te calculeren conform hetgeen daarover is bepaald in artikel 41c, tweede lid, onderdeel c van de E-wet⁴⁵.
82. De Raad merkt tot slot op dat er een effect is, dat mogelijk kan optreden als gevolg van de beheeroverdracht van de HS-netten, namelijk dat er synergievoordelen (c.q. kostenvoordelen) voor het beheer van deze netten optreden. Over efficiëntie merkt de Minister in de parlementaire geschiedenis allereerst het volgende op: *"Door integraal beheer van de transportnetten kunnen ook kostenbesparingen worden gerealiseerd. Doordat het transportnet door acht verschillende netbeheerders wordt beheerd, moeten investeringen in kritische verbindingen thans plaatsvinden in overleg met vele partijen. Het beheer in één hand maakt investeren efficiënter doordat er geen afstemming met vele partijen nodig is."*⁴⁶
83. De Minister merkt vervolgens op dat de beheeroverdracht van de HS-netten het mogelijk maakt om vanuit een overkoepelende, landelijke optiek te besluiten over netoptimalisatie. Volgens de minister leidt dit tot *"een grotere doelmatigheid dan wanneer deze besluitvorming plaats zou moeten vinden vanuit de optiek van verschillende regionale beheerders. Dit efficiëntievoordeel geldt voor de techniek, de financiering, de planning van de werkzaamheden en de structuur van het net."*⁴⁷
84. Ook geeft de Minister aan: *"Tot slot kan door de centralisatie van het beheer het aantal bedrijfsvoeringcentra voor transportnetten worden teruggebracht."*⁴⁸

⁴⁴ Zie zienswijze 39 en zienswijze 47 in Bijlage 3.

⁴⁵ Zie paragraaf 10.3.

⁴⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 212, nr. 3, p. 41.

⁴⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 212, nr. 3, p. 41.

⁴⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 30 212, nr. 3, p. 41.

85. De Raad houdt in dit besluit, bij het vaststellen van het effect van de beheeroverdracht van de HS-netten op de kosten van TenneT, nog geen rekening met deze effecten. De Raad loopt in het algemeen namelijk niet vooruit op verwachte ontwikkelingen in de omgeving van de netbeheerders die mogelijk een kostenverhogend of kostenverlagend effect hebben, tenzij een ontwikkeling in wetgeving is vastgelegd en het financiële effect ondubbelzinnig is vast te stellen.⁴⁹ De uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 heeft dit genuanceerd, in die zin dat het buiten beschouwing laten van effecten waarvan de richting ondubbelzinnig is vast te stellen, niet altijd rechtmatig is. De Raad merkt op dat van dit laatste in het onderhavige geval geen sprake van is; de Raad ziet de verwachting van de Minister als een mogelijkheid. Het voorliggende kader prikkelt TenneT om deze verbeteringen te realiseren wanneer ze mogelijk zijn. De Raad had vooraf aan de reguleringsperiode echter geen concrete aanwijzingen dat specifiek voor TenneT efficiëntieverbeteringen boven de frontier shift realiseerbaar waren.

4.2.2 Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 2.3.

84. ***Aanpassing Totale Inkomsten 2008 als gevolg van de beheeroverdracht***

$$(10) \quad TI_{2008} = BI_{2007} \cdot (1 + cpi_{2008} - x_{2008, \dots, 2010})$$

$$(11) \quad BI_{2007} = TI_{2007} + TI_{XA}$$

$$(12) \quad TI_{XA} = TI_{XA}^{HS} + TI_{XA}^{MK+OK^{HS \text{ indirect}}}$$

$$(13) \quad TI_{XA}^{HS} = KK_{2007}^{HS \text{ oud}} + KK_{2007}^{HS \text{ nieuw}} + OK_{2007}^{HS \text{ direct}}$$

waarbij:

TI_{XA} Correctie op de Totale Inkomsten op grond van artikel Xa van de Won;

TI_{XA}^{HS} Correctie op de Totale Inkomsten voor de beheerkosten van HS-netten;

$TI_{XA}^{MK+OK^{HS \text{ indirect}}}$ Correctie op de Totale Inkomsten voor meerkosten en indirecte HS OPEX als gevolg van de beheeroverdracht.

⁴⁹ Zie hiervoor de reeds aangehaalde uitspraak van het CBb.

4.2.3 Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 5.2

88. *Directe operationele kosten HS-netten*

$$(41) \quad OK_{2007}^{HS \text{ direct}} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (OK_{i,2005}^{HS \text{ direct}} \cdot (1 + cpi_{2006}) \cdot (1 + cpi_{2007})) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (OK_{i,2006}^{HS \text{ direct}} \cdot (1 + cpi_{2007}))$$

$$OK_{2007}^{HS E\&V} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (OK_{i,2005}^{HS E\&V} \cdot (1 + cpi_{2006}) \cdot (1 + cpi_{2007})) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (OK_{i,2006}^{HS E\&V} \cdot (1 + cpi_{2007}))$$

$$(42) \quad OK_{2010}^{HS \text{ direct}} = (OK_{2007}^{HS \text{ direct}} - OK_{2007}^{HS E\&V}) \cdot (1 + \hat{cpi}_{2008,\dots,2010})^3 + \hat{OK}_{2010}^{HS E\&V}$$

$$\hat{OK}_{2010}^{HS E\&V} = OK_{2007}^{HS E\&V} \cdot (1 + \hat{cpi}_{2008,\dots,2010})^3$$

waarbij:

$OK_t^{HS \text{ direct}}$ Directe operationele kosten voor HS-netten in het jaar t exclusief inkoopkosten transport;

$OK_t^{HS E\&V}$ (Directe) operationele kosten inkoop energie en vermogen voor HS-netten in het jaar t ;

$OK_{i,t}^{HS \text{ direct}}$ Directe operationele kosten voor HS-netten in het jaar t van regionale netbeheerder i .

4.2.4 Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, paragraaf 5.3

89. *Efficiënte kosten 2010 HS-netten exclusief indirecte HS-OPEX*

$$(43) \quad TK_{2010}^{HS} = (KK_{2010}^{HS \text{ oud}} + KK_{2010}^{HS \text{ nieuw}} + OK_{2010}^{HS \text{ direct}}) \cdot (1 - f_{HS})^3$$

waarbij:

$f_{HS} = 2\%$ Jaarlijkse gemiddelde frontier shift van efficiënte kosten voor HS netten.

4.2.5 Vervangende tekst Bijlage A, Bijlage 1, hoofdstuk 7

90. **Bepalen van de x -factor**

$$(49) \quad TK_{2010} = TK_{2010}^{EHS} + TK_{2010}^{HS} + TK_{2010}^{AI}$$

$$(50) \quad EI_{2010} = TK_{2010} + OK_{2010}^{HS\,indirect}$$

$$(51) \quad \left(1 + c\hat{p}i_{2008,\dots,2010} - x_{2008,\dots,2010}\right)^3 = \frac{EI_{2010}}{BI_{2007}}$$

waarbij:

TK_{2010}^{EHS} De totale efficiënte kosten voor TenneT in het jaar 2010 voor EHS-netten.

TK_{2010}^{HS} De totale efficiënte kosten voor TenneT in het jaar 2010 voor HS-netten;

TK_{2010} De totale efficiënte kosten voor TenneT in het jaar 2010 voor alle taken waarop het methodebesluit van toepassing is.

5 Procedure

91. In vervolg op de procedure, als gevolgd en beschreven in Bijlage A, Methodebesluit, hoofdstuk 10, heeft de Raad bij de totstandkoming bij dit besluit deze procedure gevolgd.
92. Op 26 september 2008 heeft de Raad de methode tot vaststelling van de X -factor en van de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode vastgesteld. Bij uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 is het besluit van 26 september 2008 vernietigd en is de Raad opgedragen een nieuw methodebesluit voor de vierde reguleringsperiode te nemen met inachtneming van de uitspraak.
93. Ingevolge artikel 41, eerste en tweede lid, van de E-wet stelt de Raad de methode tot vaststelling van de X -factor en van de rekenvolumina vast na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt. De Raad heeft invulling gegeven aan de wettelijke verplichting tot overleg door de instelling van een klankbordgroep. Het overleg met de klankbordgroep had een informerend en consulterend karakter ten behoeve van dit besluit.⁵⁰ Voor de klankbordgroep heeft de Raad TenneT, de regionale netbeheerders, Netbeheer Nederland en organisaties die op de elektriciteitsmarkt de belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke klein- en grootverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen (hierna: representatieve organisaties) uitgenodigd.
94. Uiteindelijk hebben vertegenwoordigers van elf organisaties zich aangemeld voor en zitting genomen in de klankbordgroep.⁵¹ Er hebben in totaal drie bijeenkomsten plaatsgevonden, waarvan de eerste plaatsvond op 4 november 2010 gevolgd door bijeenkomsten op 23 november 2010 en 11 januari 2011. De Raad heeft de vergaderstukken (inclusief de verslagen) van deze overleggen gepubliceerd op de internetpagina van de Energiekamer, www.energiekamer.nl.
95. De Raad heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht als ingezet ter voorbereiding van het besluit van 26 september 2008 voortgezet bij de totstandkoming van dit besluit.

⁵⁰ Ingevolge artikel 41, eerste lid van de E-wet.

⁵¹ De klankbordgroep is gecombineerd met de klankbordgroep ter voorbereiding van een nieuw methodebesluit landelijk netbeheerder voor de vierde reguleringsperiode en bestaat uit vertegenwoordigers van Cogas, DNWB, Endinet, Enexis, Liander, Netbeheer Nederland, RENDO, Stedin, TenneT, Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW) en Westland.

96. Op 8 april 2011 heeft de Raad als onderdeel van deze procedure een nieuw ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken ter inzage gelegd. De Raad heeft in de Staatscourant van 8 april 2011⁵² kennis gegeven van het ontwerpbesluit en ter kennisgeving een brief gestuurd aan Tennet, de regionale netbeheerders met een aansluiting op het landelijk hoogspanningsnet en de representatieve organisaties.⁵³ Bovendien heeft de Raad het ontwerpbesluit op de internetpagina van de Energiekamer, www.energiekamer.nl, gepubliceerd.
97. In de kennisgeving van het ontwerpbesluit heeft de Raad belanghebbenden uitgenodigd voor een hoorzitting op 16 mei 2011. Bij gebrek aan een aanmelding is de hoorzitting vervallen, zodat er geen mondelinge zienswijzen zijn ingediend. De Raad heeft binnen de termijn schriftelijke zienswijzen ontvangen van TenneT en VEMW. In Bijlage B van dit besluit geeft de Raad zijn reactie op de zienswijzen. Indien een zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van het besluit, heeft de Raad dit in het besluit duidelijk aangegeven.

⁵² Staatscourant 8 april 2011, nr. 6299.

⁵³ Brief van 7 april 2011 met kenmerk 103584_1/35.

6 Dictum

98. De Raad stelt de methode tot vaststelling van de λ -factor en van de rekenvolumina als bedoeld in artikel 41, eerste en tweede lid, van de E-wet vast voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 overeenkomstig de beschrijving in dit besluit en de bijbehorende bijlagen.
99. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Raad dit besluit op de internetpagina van de Energiekamer.

Den Haag,
Datum: 28 juni 2011

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

w.g.
Jaap de Keijzer
Lid van de Raad van Bestuur